

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen sorularımın, Ticaret Bakanı Ömer Bolat tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 12.10.2026

Av. Mahmut TANAL
YENİ Parti Şanlıurfa Milletvekili

Şanlıurfa'nın Suruç ilçesinde buğday ve pamuk üreticilerinin artan üretim maliyetleri karşısında ürünlerini yeterli gelir sağlayacak fiyatlardan satmakta güçlük çektiği yönünde şikâyetler bulunmaktadır. Bu durum, ithalat politikalarının yerli üretici fiyatları üzerindeki etkisinin, ürün alım piyasasındaki rekabet koşullarının ve tarımsal ürünlerin pazarlama zincirindeki fiyat oluşumunun incelenmesini gerektirmektedir.

2024 yılında, yerli buğday üreticilerinin korunması amacıyla Dahilde İşleme Rejimi kapsamında buğday ithalatının geçici olarak durdurulması yönünde karar alınmıştır. İthalat tedbirlerinin üreticiye sağladığı somut ekonomik katkının, hasat dönemleriyle uyumunun ve uygulama sonuçlarının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Anayasa'nın 45'inci ve 167'nci maddeleri, 4458 sayılı Gümrük Kanunu ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde, tarımsal ürünlerin gerçek değerlerinin üreticinin eline geçmesini sağlayacak tedbirlerin alınması ve piyasalarda rekabetin korunması önem taşımaktadır.

Bu bağlamda;

1. 2023-2026 döneminde Türkiye'ye ithal edilen buğday ve pamuğun yıllar itibarıyla miktarı ve toplam değeri nedir? İthalatın serbest dolaşıma giriş, dahilde işleme ve diğer gümrük rejimlerine göre dağılımı ile uygulanan gümrük vergisi oranları nelerdir?
2. Aynı dönemde buğday ve pamuk ithalatına ilişkin gümrük vergisi değişiklikleri, tarife kontenjanları ve diğer ithalat tedbirleri belirlenirken yerli üreticilerin maliyetleri, hasat takvimi, ürün stokları ve satış imkânlarına yönelik hangi etki analizleri yapılmıştır? Bu analizlerde Şanlıurfa üreticilerinin durumu ayrıca değerlendirilmiş midir?
3. Buğday ve pamukta hasat ve pazarlama dönemlerinde uygulanan ithalat tedbirlerinin yerli üretici satış fiyatları üzerindeki etkisi ölçülmüş müdür? Özellikle 2024 yılında Dahilde İşleme Rejimi kapsamında buğday ithalatının geçici olarak durdurulması sonucunda üretici fiyatlarında ve yerli ürün alım miktarlarında nasıl bir değişim meydana gelmiştir? Bu değişimlerin alınan tedbirlerden kaynaklanan etkisini belirlemeye yönelik bir analiz yapılmış mıdır?
4. Buğday ve pamuk ithalatında Dahilde İşleme Rejimi kapsamında getirilen ürünlerin beyan edilen kullanım amacı ve ihracat yükümlülüklerine uygunluğu 2023-2026 döneminde nasıl denetlenmiştir? Kaç işlem incelenmiş, kaçında rejim şartlarına aykırılık veya usulsüzlük tespit edilmiş ve hangi yaptırımlar uygulanmıştır? İthal edilen ürünlerin rejim şartlarına aykırı biçimde iç piyasaya sunulduğu tespit edilmiş midir?

5. Şanlıurfa ve Suruç'ta buğday ve pamuk alıcılarının ortak fiyat belirlediği, alım koşullarını birlikte kararlaştırdığı veya üretici aleyhine rekabeti sınırlayıcı uygulamalarda bulunduğu iddiasıyla 2023-2026 döneminde Bakanlığınıza kaç başvuru yapılmıştır? Bunların kaç Rekabet Kurumuna iletilmiştir? İlgili kurumlarca sonuçlandırıldığı Bakanlığınıza bildirilen incelemelerde hangi aykırılıklar tespit edilmiş ve hangi işlemler uygulanmıştır?
6. Buğday ve pamukta üreticiden ilk alım fiyatı ile sonraki ticaret ve işleme aşamalarındaki fiyatlar arasındaki fark Bakanlığınızca izlenmekte midir? İzleniyorsa 2023-2026 döneminde Şanlıurfa bakımından elde edilen sonuçlar nelerdir? İşleme, taşıma, depolama ve diğer maliyetler dikkate alındığında fiyat farkının hangi bölümü ticari marjlardan kaynaklanmaktadır?
7. Buğday ve pamuk ithalatının yerli üreticilerin ürünlerini maliyetlerinin altında satmasına yol açabilecek etkilerini önlemek amacıyla 2023-2026 döneminde Tarım ve Orman Bakanlığıyla hangi ortak değerlendirmeler yapılmış ve hangi tedbirler alınmıştır? Üretici fiyatları üzerinde olumsuz etki tespit edilen dönemler bulunmakta mıdır? 2027 yılı hasat dönemleri öncesinde uygulanması öngörülen ithalat tedbirleri ve karar takvimi nedir?